

# تاثیر مجموعه های هم پیوند بر طراحی در بافت تاریخی شهر تبریز، به عنوان رویکردی نو در پیوند بافت قدیم و جدید

علیرضا فرشی سعد آبادی<sup>1</sup>، احسان نظرزاده<sup>2</sup>

1- کارشناسی ارشد معماری و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی آذرشهر ، ali.r.farshi@gmail.com  
2- کارشناسی ارشد معماری و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی سردرود

## چکیده

شهر ها بدون در نظر گرفتن بافت های تاریخی، یک شکل و بی هویت اند، با رشد و گسترش شهرها و وسیع شدن گستره کالبدی شهر و ورود ماشین به عرصه زندگی شهری، اغلب بافت های قدیمی و تاریخی این شهر ها با مشکلات عدیده ای مواجه شدند. اصلی ترین این مشکلات عدم حضور زندگی و یا عدم تناسب روش زندگی امروزی با این بافت هاست که ناشی از کاهش میزان ارتباط و پیوند این قسمت از بافت با بافت جدید شهر می باشد. بافت تاریخی شهر تبریز نیز از جمله این بافت ها است که با وجود غنا و توانش محیط برد قابل توجه، در حال حاضر از کیفیت محیطی و فضایی مطلوبی برخوردار نیست. در مجموع می توان گفت خیابان هایی که در بافت قدیم احداث شده اند از اهمیت بافت تاریخی که زمانی اهمیت منطقه ای و فرا منطقه ای بسیاری داشته و مهمترین بخش آن محور تاریخی- فرهنگی تبریز می باشد، کاسته اند و با به عهده گرفتن نقش هم پیوندی و دسترسی، در حقیقت اهمیت عملکردی آن را از بین برده اند و بافت قدیم را به لحاظ نقش و عملکرد در حاشیه قرار داده اند. موارد زیر را می توان در رابطه با نتیجه گیری از تحلیل وضعیت این بافت در دو دوره زمانی بافت قدیم و پس از خیابان کشی های جدید بیان کرد:

- کاهش اهمیت محور ها و مسیر های قدیمی بافت و خود بافت به خاطر از دست دادن نقش و عملکرد فضایی.
  - بر عهده گیری نقش و عملکرد فضایی محور های مذکور توسط خیابان های جدید الاحداث بر روی بافت قدیم.
  - از بین بردن تعادل فضایی و کاهش راندمان فضا به دلیل به هم خوردن تعادل در دسترسی ها و مقادیر هم پیوندی و همچنین جابجا شدن نقش ها و عملکرد ها.
- یکی از مهمترین اقداماتی که در راستای حل این مشکل می توان به آن پرداخت شناسایی و استفاده از گستره های قابل تعریف به عنوان مجموعه های هم پیوند در شهر می باشد. از مجموعه عوامل مهمی که در شهر تبریز به عنوان گستره های قابل پیوند، قابل تعریف هستند می توان به بارو و دروازه های نه گانه کهن تبریز، مجموعه بازار همراه با مسجد جامع در ارتباط با مجموعه صاحب الامر، مسجد کبود و نیز رودخانه مهرانرود، که بخشی از آن در منطقه تاریخی- فرهنگی تبریز واقع شده است، اشاره نمود.
- واژه های کلیدی:** طراحی در بافت؛ بافت تاریخی؛ توانش محیط برد؛ مجموعه های هم پیوند.

## مقدمه